

23. IV. 1999

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY, TRATA

Solidní cesty k divákovi

10. NDM MS

(TOF)

Hned dvě ostravské scény se zhlédly v ochránci italské lidové divadelní tradice, Goldonih protivníkovi, člena pověstné Akademie tulpasů či hňupů – v Carlo Gozzim. Zatímco v Komorní scéně Aréna se pokusili s režisérem Tomášem Volkmerem o výklad jeho pohádkové hry *Být královnou* v Samandalu, v Divadle Jiřího Myrona NDM se ještě úspěšněji usadila jedna z nejznámějších Gozziho komedií *Král jelenem*.

Pohádkovou tragikomedii *Být královnou* v Samandalu zpracovali velcí milovníci, znalci a uskutečňovatelé ostravského divadelního zázraku Alena a Jaroslav Vostrých. Inscenace se nevzdaluje od experimentální dramaturgické linie Arény, a zároveň se jí režisér pokusil naplnovat i postupy zmíněné italské komedie dell'arte, o kterou se v 18. století vedly opravdu vášnivé spory. Režisérovzy záměry svědomitě naplňují Renáta Klemensová (královna Zubaida), Lucie Finková (čarodějka Fátima), Lenka Břenková (Smeraldina), tahoun inscenace René Šmótek (Sinabad) i další herci.

V Národním divadle moravskoslezském (NDM) režisér Martin Porubjak vykročil s další pohádkovou komedií *Král jelenem* zdárně ze stínu žánru, jehož byl Gozzi štítonošem. Za zmínku stojí scéna Aleše Votavy evokující koráb. Inscenaci tvrdí výkony Stanislava Šárského (proradný Tartaglia), Tomáše Jirmanu (Brighela), Lenky Břenkové (Clarice), Anny Cónové (Angela)... Král jelenem představuje v Ostravě onen dobrý kompromis současného divadla: nutnost vyjít vstříc divákovi, ale nepodbízet se pokleslostmi. Mnohde ten životadárny bod teprve hledají.

Scénou vyvyšující se stále výrazněji nad průměr je Divadlo J. K. Tyla Plzeň. Objevili to kupodivu spíše kritikové opery a hudebního divadla, čehož výmluvným důkazem jsou Dido a Aeneas, kteří 18. dubna získali Cenu Alfreda Radoka za nejlepší inscenaci roku 1998, nebo nominace

Barbory Munzarové na muzikálovou Thálii za výkon v Procházkově inscenaci *Holka nebo kluk*.

Teprve na fakt, že výstavní kousek anglické barokní opery režíroval J. A. Pittínský, reagovali i kritikové činohry, jež suma dobrých plzeňských inscenací ponechávala vlažnými. Přitom Munzarová září daleko víc v činohrách (za všechny titulní role v *Maryše* nebo *Nevěsta v Krvavé svatbě*).

Aspoň zmínka o Marivauxově *Sporu*, který v plzeňském Komorním divadle se ctí režíroval Karel Kříž. I když za nejlepší inscenaci této hříčky »rokokového osvícence« na téma byla-li první nevěrnici žena, nebo to byl muž, považují hodiňovku v ústeckém Činoherním studiu, má Křížovo pojetí velice blízko ke zmíněnému hledání cesty k divákovi. Inscenace je hravá, drží svěží tempo. Naivitu prvních zalíbení, vášni a nestálosti dívek a chlapců vpuštěných do arény života po oddělené výchově doplňuje v druhém plánu požívačnost aristokratické společnosti v rousseauovském, avšak dostatečně salónním stylu.

V Plzni se vyplácí sázka na mladé herce: ve *Sporu* na Štěpánku Křestanovou, Kláru Kovaříkovou, Andreu Černou, Michala Štěrpu, Bronislava Kotíše, Martina Stránského... Hra sa-

Klára Kovaříková a Štěpánka Křestanová v *Marivauxově Spor*

Oidipús (Jakub I. Škrdla) na ramenu Thébanů ještě netuší, jakým osudovým prokletím je vystaven.

možřejmě nemá řešení. Podobá se sporu o prvopočátku vejce nebo slepice.

A je to také sázka na mládí, kterou z bludného kruhu na světlo vynášejí inscenace jihlavského Horáckého divadla. Režisérka Hana Kofránková si troufla na Sofoklova Oidipa. Chvályhodně v překladu a úpravě Jana Skácela (hrál se zatím jen v brněnském Divadle brí Mrštíků, Chebu a v Divadle Na Vinohradech).

Oidipús byl zatím nad síly Jakuba Ignáce Škrdly. Kdepak by vzal na jednu z nejtragičtějších postav světového písemnictví tenhle mladík zkušenosti! Přesto se v Jihlavě podařilo uvést na scénu v promyšlené dramaturgii letošní sezóny další protiváhu divácky vděčných komedií, opravdu jednu z nejrozeklanějších a nejtemnějších tragédií, v níž prokletí osudu je ne-

zvuklatelné, konečné. V roli Teiresia se do Jihlavy znovu navrátil Bořivoj Navrátil, který po císaři Zikmundovi a tvrdém otci ve Williamsově *Koče* na rozpálené plechové střeše hostuje na Vysočině již potřetí, a podle vlastních slov rád.

Cesty k divákovi podmíněné v současnosti neutěšeným stavem financování českého divadla nemusí být jen nadbíhavé. Ostatně kam kráčí české divadelnictví, napoví série nadcházejících premiér: v Praze ve Stavovském česká novinka, *Noc po tom Antonína Přídala*, v Brně Srbova reminiscence *Mrštíkovy*, Pospíšilovy a Uhdeho provázkovské *Pohádky máje*, v Hradci v »den čarodějnic« *Máchův Máj* režiséra Miroslava Krobota, a Shakespeareovi, Joskovi a Mošovi veronští milenci *Romeo* a *Julie* v Městském divadle Brno...

SNIMKY: VO TOUFAR